

Jan Blomberg

Luuttu-projektinhallintatyökalu elokuvatuotannossa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuva ja televisio

Tutkielma

3.5.2015

Tekijä(t)	Jan Blomberg
Otsikko	Luuttu-projektinhallintatyökalu elokuvatuotannossa
Aika	3.5.2015
Sivumäärä	30 sivua
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Elokuva ja televisio
Suuntautumisvaihtoehto	Tuotanto
Ohjaaja(t)	Tuotannon lehtori Annakaisa Sukura
<p>Opinnäytetyössä tutkitaan Luuttu-projektinhallintatyökalun mahdollisuuksia toimia elokuva-tuotantojen pohjana. Perinteisesti elokuvatuotantojen hallinnoinnissa ei ole ollut mitään tiettyä yhteistä ohjelmistoa, johon kerättäisiin kaikki tarpeellinen tieto talteen, vaan tieto on sirpaloituneena eri henkilöiden tietokoneille ja sähköpostilaatikoihin.</p> <p>Työn tarkoitus oli tutkia, voiko Luuttu olla ratkaisu tähän ongelmaan ja miten sitä pitäisi jatkokehittää, jos osoittautuu, että se voisi olla työkaluna toimiva. Haastatteluiden perusteella voitiin todeta, että kysyntää Luuttun kaltaiselle ohjelmistolle on laajasti. Yleisesti ihmeteltiin myös miksei tällaista ole vielä saatavilla, sillä perusidea on kuitenkin hyvin yksinkertainen.</p> <p>Luuttu sai erityisesti kiitosta yksinkertaisuudestaan ja selkeästä toimintafilosofiasta, joka aukenee käyttäjälle nopeasti. Se on hyvin olennainen osa ohjelmaa, sillä jos sen käyttöönotto tuntuu vaivalloiselta, on todennäköisempää etteivät käyttäjät halua ottaa Luuttua työkalukseen.</p> <p>Tutkimuksen ohjella kerättiin myös paljon hyviä ideoita, joiden pohjalta Luuttua voidaan kehittää entistä toimivammaksi ja kattavammaksi työkaluksi elokuvantekijöille.</p>	
Avainsanat	Projektinhallinta, Luuttu, Elokuvatuotanto

Author	Jan Blomberg
Title	Luuttu Project Management Tool in Film Production
Date	3 May 2015
Number of Pages	30 pages
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Production Management
Supervisor	Annakaisa Sukura, Senior Lecturer
<p>This thesis examines whether the Luuttu project management tool can be used in film production. Currently there is no particular tool available to manage film productions that would include everything that you need to know about the production. Usually the information is fragmented on different people's computers and private e-mails.</p> <p>Luuttu has been developed by Photo Agency Keksi in 2013. I have been working at Photo Agency Keksi as an assistant for five years. The purpose of this study was to examine, if Luuttu would be the answer to this problem and how it should be developed if it was adopted as a platform for film production. Based on the interviews conducted for this thesis, it can be said that there is a vast market for a tool like this. A lot of people also wondered, how it is possible that nothing like this has been made before, because the basic idea is very simple.</p> <p>Luuttu was thanked for its simplicity and clear functioning philosophy, which new users learn easily. Learnability is an extremely important quality in this kind of tool, because if it seems difficult to start using the tool, it is more likely that people will not want to use it in the future either.</p> <p>A lot of good ideas were collected during this study, so in the future the function of Luuttu can be developed even further so that it will become a comprehensive tool for filmmakers.</p>	
Keywords	Production management, Luuttu, film production

Sisällys

1	Johdanto	3
1.1	Tausta ja tavoitteet	3
1.2	Tutkimuskysymys	4
1.3	Tutkimusmetodi ja aineisto	4
2	Vaihtoehtoiset projektinhallintatyökalut	5
2.1	Edictive	5
2.2	Shotgun	6
2.3	Gorilla 5	7
2.4	Trello	8
3	Mikä on Luuttu?	9
3.1	Luutun toiminta-ajatus	9
3.2	Ketkä ovat Luutun käyttäjiä?	10
3.3	Mihin Luuttua tarvitaan?	11
4	Mistä elokuvatuotanto rakentuu?	13
4.1	Kehitysvaihe	14
4.2	Esituotanto	14
4.3	Tuotantovaihe	15
4.4	Jälkituotanto	15
4.5	Markkinointi ja levitys	16
5	Ajatuksia projektinhallinnasta ennen Luuttua	16
5.1	Elokuvatuotannon projektinhallinta käsitteenä	16
5.2	Nykyisen projektinhallinnan ongelmat	17
5.3	Taloushallinto	18
5.3.1	Sopimukset ja verokortit	18
5.3.2	Tilityslomakkeet	19
5.3.3	Tuntilistat	19
5.4	Miten kommunikaatio toimii nykyään?	19
5.5	Tiedostojen jakaminen	20

5.6	Millaisia ratkaisuja tarvitaan?	20
6	Luutun hyödyt elokuvatuotannon eri vaiheissa	21
6.1	Esituotanto	21
6.2	Tuotanto	22
6.3	Jälkituotanto	23
6.4	Markkinointi ja levitys	24
7	Miten kehittää Luuttua jatkossa?	24
7.1	Tuotannon etusivu	24
7.2	Purkutyökalu	25
7.3	Tuotantokalenteri	25
7.4	Call sheetien rakentaminen	26
7.5	Kyytipurkujärjestelmä	26
7.6	Ilmoitusjärjestelmä	27
7.7	Työaikaseuranta	27
7.8	Kuluseuranta ja budjettiraportointi	27
8	Johtopäätökset	28

1 Johdanto

1.1 Tausta ja tavoitteet

Olen työskennellyt assistenttina Kuvasuunnittelu- ja Agentuuritoimisto Keksissä jo pidemmän aikaa ennen päätymistäni elokuva-alan opintoihin. Jo Keksien aloittaessa, kuusi vuotta sitten, Keksissä tiedettiin että tarvitaan työkalu, jolla voisi helposti hallita projekteja. Osallisina Keksien tuotannoissa on vaihteleva joukko eri tahoja. Tyypillisin tilanne on, että tuotannossa on mukana Keksi, asiakasyritys, sekä useita freelancereita. Sopivaa työkalua ei edes kohtuullisella rahallisella panoksella löytenyt, joten Keksi alkoi kehittämään työkalua alusta asti itse.

Samoihin aikoihin kun aloitin opintoni Keksissä alkoi oman projektinhallintatyökalun kehittämisen toinen vaihe. Keksi pääsi mukaan Tekesin Next Media -hankkeeseen vuonna 2013–2015 jonka aikana työkalua kehitettiin Aalto-yliopiston ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Ensimmäinen versio saatiin testikäyttöön keväällä 2014.

Opintojeni aikana, sekä työharjoitteluissa, että koulun omissa tuotannoissa huomasin myös itse, että käytössä ei ole mitään varsinaista työkalua, josta projektin kaikki olennainen tieto löytyy. Aikataulut, purut ja muut tarvittavat dokumentit ovat pirstoutuneet eri ihmisten, vieläpä henkilökohtaisille, tietokoneille ja ovat enemmän ja vähemmän järjestyksessä. Pääasiallinen kommunikaatio ja tiedon jakaminen tapahtuu sähköpostitse, jolloin posteja kertyy yhteenkin tuotantoon liittyen suuria määriä, puhumattakaan pitkistä sähköpostiketjuista, jos sovitaan asioista sähköpostin välityksellä. Tiivistettynä, tiedonjakaminen on hyvin pirstoutunutta.

Nähtyäni Luutun ensimmäisen version kävi mielessä, että tässä työkalussa voisi tosiaan olla potentiaalia myös elokuvatuotannoissa, ja siitä oltiin kiinnostuttu jo myös muualla. Luutun hienous piilee juuri siinä, että sen toiminta-ajatus on todella avoin, jolloin se on helposti muokattavissa luonteeltaan hyvin erilaisiin projekteihin.

Keksillä on tavoitteena on kaupallistaa Luuttu ja tehdä siitä omaa itsenäistä kannattavaa liiketoimintaa. Tässä opinnäytetyössä käyn läpi kehitystä, jossa Luuttua kehitetään elokuva-alan tarpeisiin. Yhteistyökumppanina on Solar Films Inc., joka on Suomen johtava elokuvatuotantoyhtiö, jonka elokuvat ovat voittaneet 38 Jussi-palkintoa ja 7 yleisö-Jussia. Solar Filmsin elokuvat ovat saaneet vuosien varrella yli 5 miljoonaa elokuvateatterikatsojaa. Viimeisen 25 vuoden aikana tehdyistä elokuvista kaikki katsotuimmat elokuvat ovat Solar Filmsin tuotantoja (Solar Films Inc. internet-sivut, huhtikuu 2015).

Solar Filmsillä, ja varmasti monella muullakin tuotantoyhtiöllä, on tarve saada itselleen käyttöön toimiva, kokonaisvaltainen elokuvatuotannon hallintatyökalu.

Uusien työtapojen käyttöönotto voi joskus olla kivuliasta, mutta Luuttun on tarkoitus olla projektinhallintatyökalu, jota elokuvatyöntekijät haluavat käyttää.

Luuttu on hankkeistettu Kuvasuunnittelu- ja Agentuuritoimisto Keksien kanssa.

1.2 Tutkimuskysymys

Voiko Luuttu täyttää tarpeet, mitä ominaisuuksia kaivataan toimivalta elokuvatuotannon projektinhallinnan työkalulta ja mihin suuntaan Luuttun kehitystä tulisi viedä, jotta siitä tulisi toimiva kokonaisvaltainen projektinhallintatyökalu?

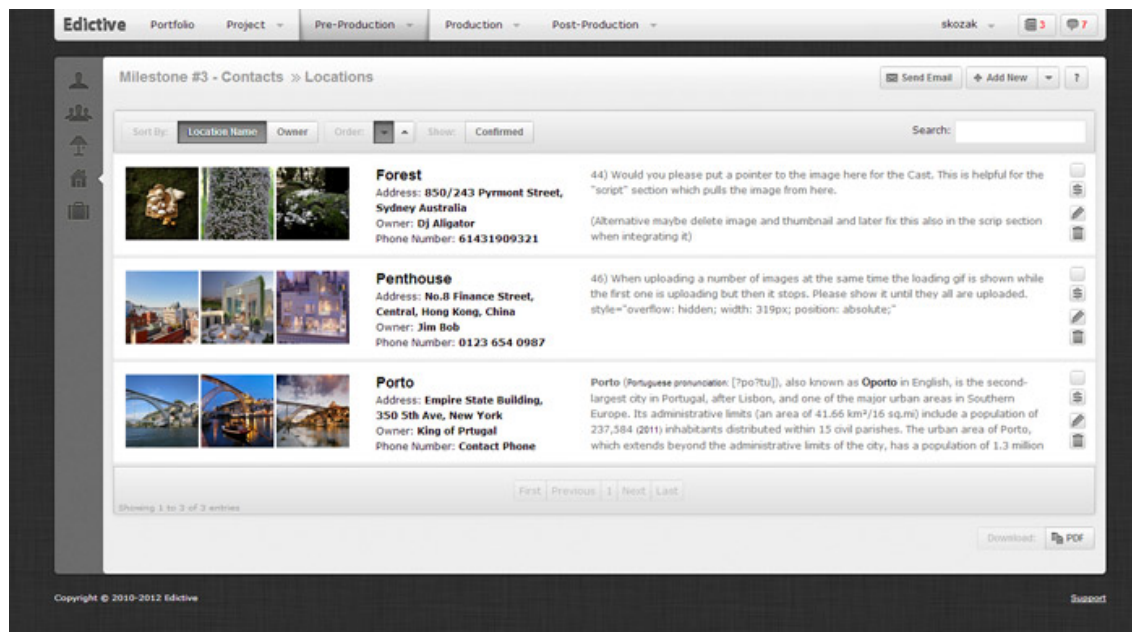
1.3 Tutkimusmetodi ja aineisto

Tutkimus perustuu pääosin haastatteluihin, joissa haastatellaan Solar Filmsin toimitusjohtajaa Jukka Hellettä, tuotantopäällikkö Jonna Enrothia, talouspäällikkö Pinka Hämäläistä sekä tuottaja Samuli Norhomaata. Lisäksi tehdään vertailu markkinoilla jo olevista vastaaviin tarpeisiin kehitetyistä projektinhallintatyökaluista.

Suomalaisesta elokuvan projektinhallinnasta on kirjoitettu hyvin vähän, joten varsinaista kirjallisuutta sivuan vain vähän.

2 Vaihtoehtoiset projekinhallintatyökalut

2.1 Edictive

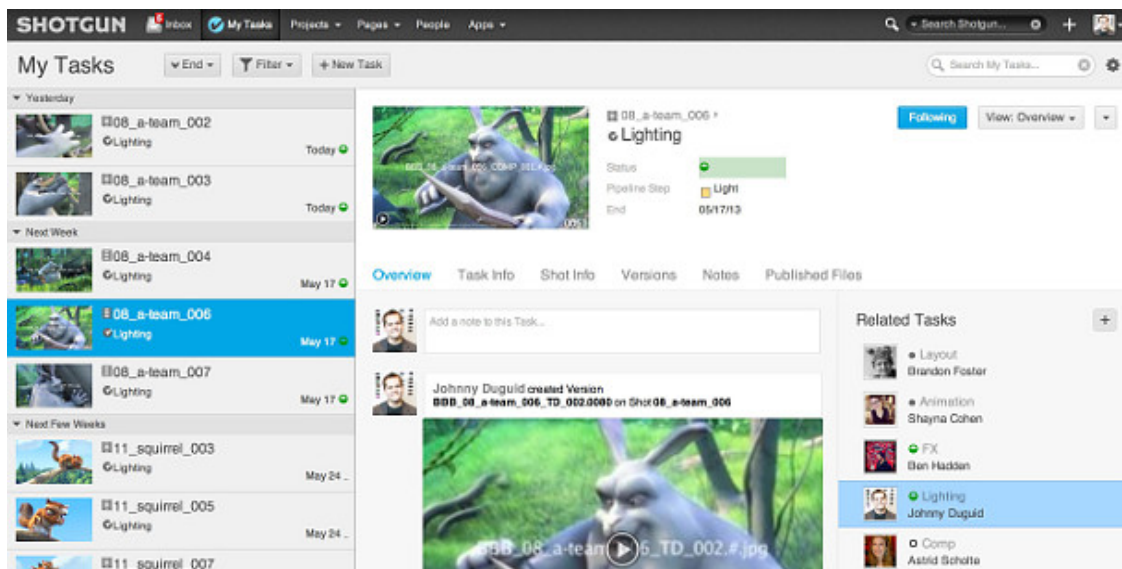
Kuvio 1. Ruutukaappaus Edictive-työkalun ulkoasusta (Edictive, 2015)

Edictive on tässä läpi käytävistä työkaluista laajin ja pisimmälle viety projekinhallintatyökalu. Se on tehty täsmällisesti elokuva- tai televisiotuotannon pyörittämiseen. Työkalu tarjoaa mahdollisuuden hallita projektia esituotannosta jälkituotantoon asti. (Edictive-työkalun internetsivut, (<http://edictive.com/features/>), huhtikuu 2015)

Työkaluvalikoima on kattava ja hyvin mietitty, mutta sen käyttöönnotossa ja hahmottamisessa kestää hetken. Kokonaisuus tuntuu myös käytettävyyden osalta hieman jäykältä.

Paketit (Studio, Indie, Freelance, Production book) eroavat toisistaan ominaisuuksien, käyttäjämäärän, projektien sekä tallennustilan määrässä. Kuukausimaksuhaarukka vaihtelee 3-299 dollarin välillä. (Edictive-työkalun internetsivut, (<http://edictive.com/features/>), huhtikuu 2015)

2.2 Shotgun

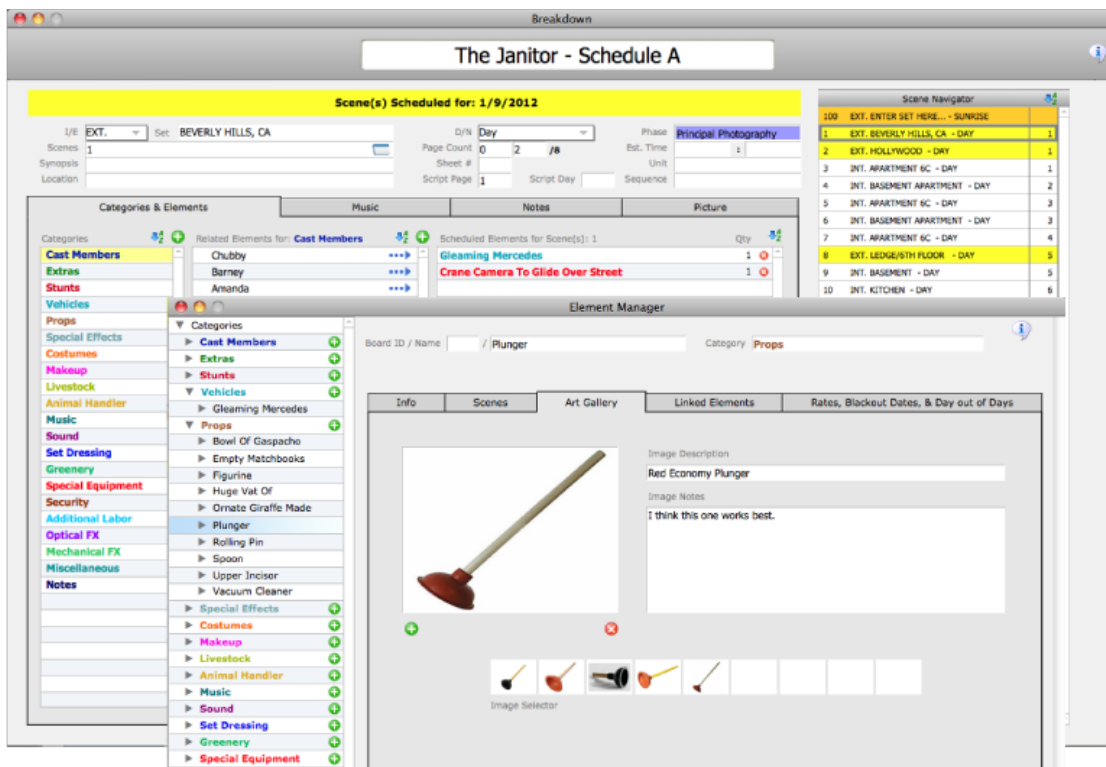
Kuvio 2. Ruutukaappaus Shotgun-työkalun ulkoasusta (Shotgun Software, 2015)

Shotgun on monipuolinen ohjelmisto, jolla voidaan hallinnoida elokuvatuotantoon liittyvää materiaalia. Shotgun on suunniteltu ennen kaikkea animaatioelokuvan tuotantoon. Se pitää sisällään tehtävälistoja, muistilappuja, raportteja, erilaisia aikataulusuunniteluun sopivia työkaluja ja mahdollisuuden katsella luotua materiaalia eri muodoissa. (Shotgun Software, internetsivut (<https://www.shotgunsoftware.com/pricing>), huhtikuu 2015)

Käytettävyydeltään Shotgun on kohtuullisen yksinkertainen, mutta käyttöliittymä ei ole mitenkään innovatiivinen.

Shotgunilla on kuukausimaksuun perustuva hinnoittelu. Peruspaketteja on kaksi erilaista (Awesome ja Super Awesome). Halvempi versio maksaa 30 dollaria kuukaudessa ja kalliimpi 50 dollaria kuukaudessa per käyttäjä. Kalliimmassa versiossa tulee mukana mm. tuki videokonferenssille, enemmän mahdollisuuksia hallita projektia ja turvallisuusasetuksia sekä paremmat tukipalvelut. (Shotgun Software, internetsivut (<https://www.shotgunsoftware.com/pricing>), huhtikuu 2015)

2.3 Gorilla 5

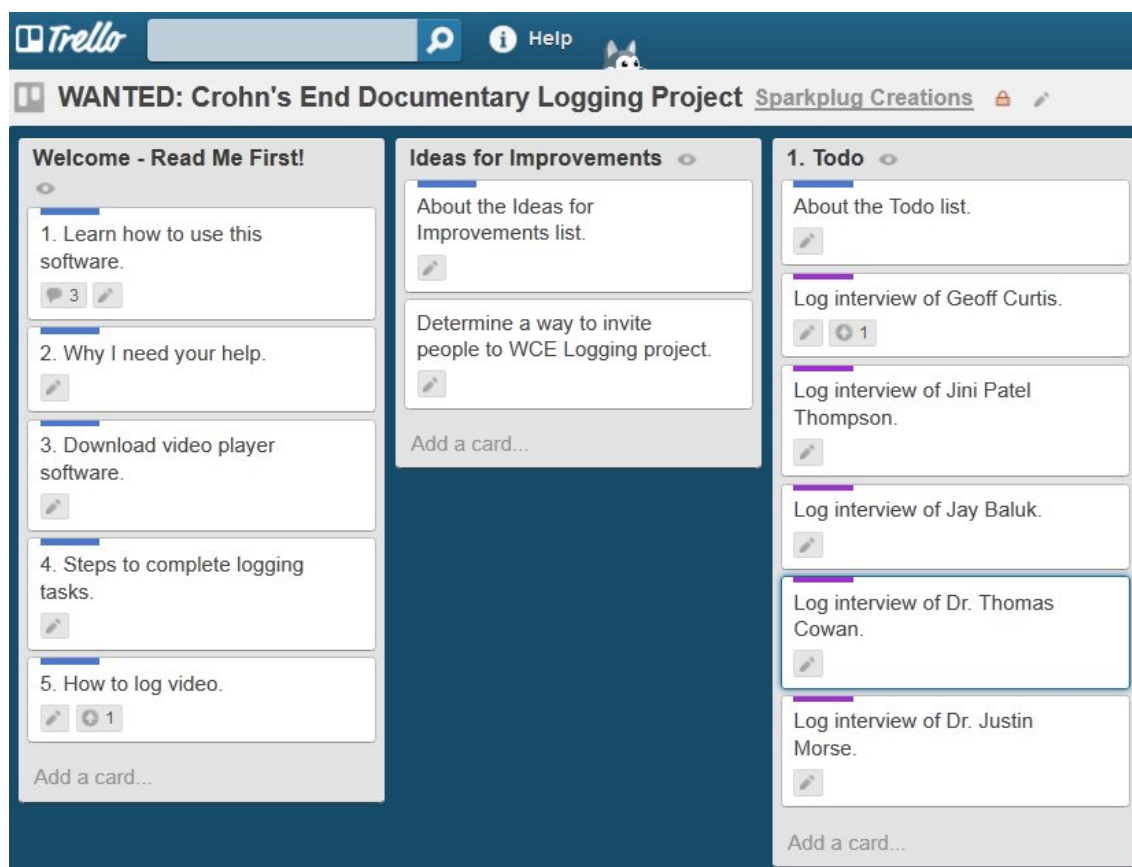
Kuvio 3. Ruutukaappaus Gorilla 5-työkalun ulkoasusta (Jungle Software, 2015)

Gorilla 5 on elokuvatuotantokäyttöön suunniteltu projektinhallintaohjelmisto. Gorilla on ominaisuuksiensa puolesta lähinnä tuotantohenkilöstön hallintatyökalu, johon syötetään kaikki tuotantoon liittyvä materiaali. Se mahdollistaa aikataulutuksen, tuotantokalenterin, budjetoinnin, lokaatio seurannan, storyboardin hallinnan ja kuluseurannan. Kommunikointiin Gorilla ei tarjoa työkalua. (Jungle Software, internetsivut (http://www.junglesoftware.com/products/gorilla_home.php), huhtikuu 2015)

Vaikka Gorilla 5 on ominaisuuksiltaan kattava, laahaa käyttöliittymä n. 10 vuotta jäljessä. Se on toimiva, kun sitä oppii käyttämään, mutta koko ohjelmiston ymmärtäminen vie aikansa. Gorilla ei myöskään toimi selaimessa internet-yhteyden yli, vaan se on asennettava jokaisen käyttäjän koneelle.

Gorillan hinnoittelu perustuu konekohtaiseen ohjelmistolisenssiin, jonka hinta on 399 dollaria. Ostettaessa useampi lisenssi kerralla, hinta per lisenssi alenee hieman. (Jungle Software, internetsivut (http://www.junglesoftware.com/products/gorilla_home.php), huhtikuu 2015)

2.4 Trello

Kuvio 4. Ruutukaappaus Trello-työkalun ulkoasusta (Trello, 2015)

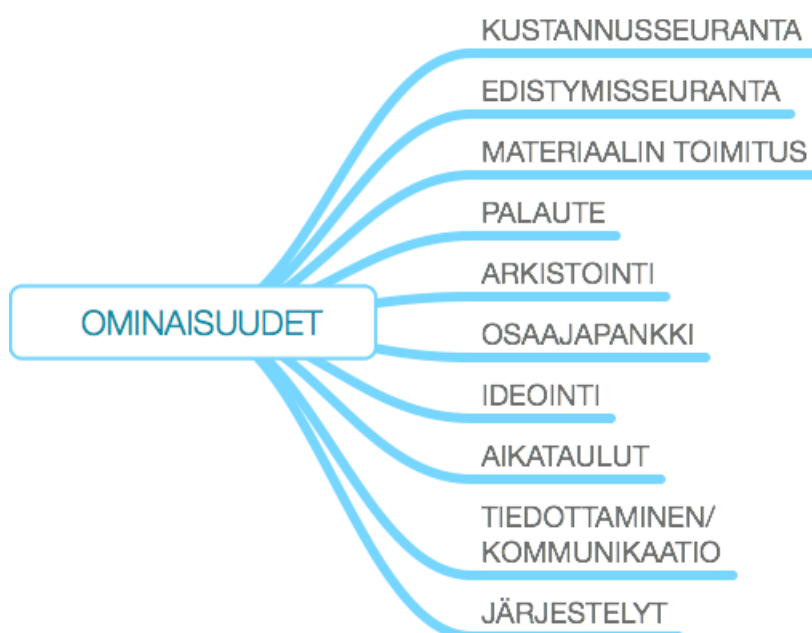
Trello rajoittuu lähinnä kommunikointivälineeksi. Siinä on mahdollista luoda ”alustoja”, joilla projektissa mukana olevat voivat kommentoida kunkin alustan aihetta. Trelloissa voidaan kommentoinnin lisäksi jakaa kuvia sekä tehdä tehtävälistoja.

Käytettävyydeltään Trello on hyvin selkeä, ja siinä on laaja tuki myös mobiililaitteille. Se on myös mahdollista synkronoida esimerkiksi iCalin-kalenterin kanssa. Trellon käyttäminen on ilmaista. (Trello, internetsivut, (<https://trello.com>), huhtikuu 2015)

3 Mikä on Luuttu?

3.1 Luutun toiminta-ajatus

Luuttu on työkalu, jossa yhdistyvät luova ideointi, kommunikaatio ja luovan työn projektinhallinta. Sitä on kehitetty tähän mennessä valokuvaprojektien tarpeiden mukaan, mutta sitä on tarkoitus hyödyntää myös kaikessa muussa luovassa työssä. Luuttu yhdistää luovan projektin hallinnan eri osa-alueet yhden työkalun alle. Näitä osa-alueita ovat muun muassa ideointi, kommunikaatio ja projektinhallinta.

Kuvio 5. Luutun pääominaisuudet listattuna

Kun projekti alkaa, sille luodaan oma projekti Luutussa. Käyttäjiksi nimetään kaikki projektiin osalliset, joita voidaan lisätä tai poistaa ja joiden käyttöoikeuksia voidaan hallinnoida tarpeen mukaan.

Luuttuun voi tuoda kuvia, kirjoittaa ajatuksia, tehdä nopeita muistiinpanoja ja liittää mitä tahansa ideointiin liittyvää materiaalia, kuten esimerkiksi linkkejä referensseihin.

Kun kaikki tai osa projektissa osallisina olevista ihmisistä näkevät ideoita ja ajatuksia Luutussa, voivat he kommentoida ja tuoda asioihin omia näkökulmia ja huomioita. Näin jo ideointivaiheessa voidaan ottaa huomioon muun muassa aikataulu, budjetti ja muuten olennaisesti järjestelyihin vaikuttavat seikat. Tämän ideoinnin jälkeen voidaan tehdä konkreettinen suunnitelma, jota lähdetään toteuttamaan.

Jokainen projektissa mukana oleva näkee, miten asiat etenevät. Mikäli muutoksia tulee, kaikki osalliset tietävät heti, mihin kaikkeen muutokset vaikuttavat.

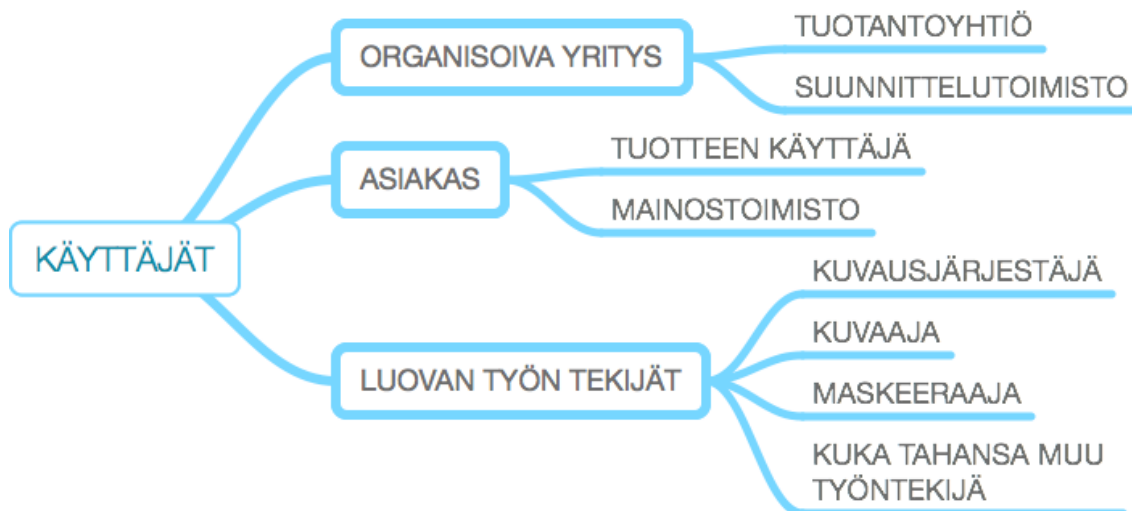
Kun prosessin lopputuote tai palvelu valmistuu, se voidaan jakaa tekijöiltä asiakkaalle asti Luutussa. Sitä voidaan myös arvottaa ja siitä voidaan kerätä palautetta. Näin prosessin eri vaiheet tulevat kaikki dokumentoiduksi samaan paikkaan, jolloin niihin on helppo palata tarvittaessa projektin päättymisen jälkeen.

Kuvio 6. Mitä kaikkea Luutun avulla voidaan tuottaa?

3.2 Ketkä ovat Luutun käyttäjiä?

Luuttu on tarkoitettu kaikille luovaan projektiin osallistuville henkilöille aina asiakkaasta lopullisen tuotteen toimittajaan asti. Luuttua käyttävät luovat tekijät, välittäjä-organisaatiot ja asiakkaat. Tälle välille mahtuvat kaikki tukihenkilöt, kuten tuotantotoimiston henkilökunta, osastojen päävastuuhenkilöt, työryhmän kaikki jäsenet ja sidosryhmien edustajat.

Kuvio 7. Luutun käyttäjät kategoriakohtaisesti

3.3 Mihin Luuttua tarvitaan?

Luovissa projekteissa on yleistä, niin elokuvatuotannoissa kuin monia muissakin tuotantotyypeissä, että sähköposteja kertyy järkyttäviä määriä. Hyvät ideat häviävät pitkiin viestiketjuihin ja se tuorein tieto on aina joltakin hukassa. Yhteisten palaveriaikojen sopiminen on haastavaa, ja aina joku silti on estynyt ja oleellisen tiedon välittäminen on työlästä ja viestiketju monesti hyvin haavoittuvainen luovan alan tuotannoissa. Myös ideointi ja materiaalin kommentointi on tuskallista läpikäytävää, jos sitä varten joutuu kahlaamaan ison osan tuotantoon liittyvistä sähköposteista lävitse.

Projektille olennaiset dokumentit (aikataulut, budjetit yms.) ovat jonkun koneella, vaikka juuri aikataulu ja budjetti ovat asioita, jotka kaikkien, varsinkin tuotantohenkilöstön, pitäisi sisäistää ja hahmottaa prosessin kaikissa vaiheissa. Myös mahdolliset muutokset ja kysymykset niihin liittyen pitäisi olla avoimesti kaikkien nähtävillä, jotta niihin voida reagoida niin pian kuin mahdollista.

The screenshot shows the 'Keksi' project management software interface. The main header includes the 'keksi' logo, navigation tabs for 'PROJEKTIT', 'YRITYKSET', and 'KÄYTTÄJÄT', and a user profile for 'Jan Blomberg'. The project name 'LEFFA DEMO' is prominently displayed. Below the header, there are tabs for 'INFO', 'Käsiki...', 'Tuota...', 'Casting', 'Lavas...', 'Tuota...', 'Loka...', 'Lavas...', 'Tuota...', 'Leikk...', and 'Värim...'. A central toolbar contains icons for 'Teksti', 'Kuva', 'PDF', 'Linkki', 'Video', 'Kartta', 'Kulut', and 'Lomake'. The main content area features a 'Tuotantobudjetti' (Production Budget) section for 'Jan Blomberg', dated '3 kuuukautta sitten'. It includes a date range selector (20.1. to 22.1.) and a table with the following data:

Palvelu	Määrä	Käyt.	Hinta	Ale%	Yht.
Käsikirjoitus ja oikeudet	1 kpl	1 kpl	20000,00 €		20000,00 €
Tuotannonvalmistelu henkilökunta	1 kpl	kpl	25000,00 €		25000,00 €
Kuljetukset, matkat, majoitukset	1 kpl	kpl	3000,00 €		3000,00 €
Muut tuotannon valmistelukulut	1 kpl	kpl	4000,00 €		4000,00 €
Elokuvahenkilökunta	1 kpl	kpl	200000,00 €		200000,00 €
Esiintyjät	1 kpl	kpl	300000,00 €		300000,00 €
Kuljetukset, matkat ja majoitus	1 kpl	kpl	15000,00 €		15000,00 €
Lavasteet ja rekvisiitta	1 kpl	kpl	88000,00 €		88000,00 €
Puvut	1 kpl	kpl	15000,00 €		15000,00 €
Maskeeraus ja kampaus	1 kpl	kpl	5000,00 €		5000,00 €

On the right side, there are sections for 'TEHTÄVÄT' (Tasks) with a checkbox 'Onko puvustuksessa otettu huomioon X?' and a '+ Lisää tehtävä' button, and 'KOMMENTIT' (Comments) with a 'Kirjoita kommentti...' input field.

Kuvio 8. Ruutukaappaus Luuttu-työkalun ulkoasusta (Kuvasuunnittelu- ja Agentuuritoimisto Keksi, 2015)

Luuttu on tarkoitettu siihen, että ihmiset ymmärtävät toisiaan ja prosessia mahdollisimman hyvin. Aika, raha, kommunikaatio, esimerkit, keskustelu, arkistointi ja palaute samassa paikassa vähentää hierarkiaa ja tekee prosesseja läpinäkyviksi.

Luuttu hyödyttää koko projektiorganisaatiota. Kaikkia projektin osapuolia koskeva asia on se, että Luuttun avulla kaikki kommunikaatio pysyy yhden työkalun sisällä ja se on yhtä avointa joka suuntaan.

Projektin johtajilla pysyy kaikki tarvittava informaatio tallessa ja se on helposti löydettävissä ja hyödynnettävissä. Kaikki projektin osapuolet pysyvät kärryillä projektin etenemisestä ja voivat olla aktiivisesti mukana projektin kehittämisessä.

Kaikilla projektissa työskentelevillä on saatavilla tuorein informaatio, eikä sitä tarvitse etsiä jostain kauan sitten tulleesta sähköpostista. Kommunikaatio, ideointi ja palaute on avointa ja näin ollen siitä hyötyvät kaikki.

Elokuvatuotannoissa, jossa jokainen minuutti maksaa merkittäviä summia, on ensisijaisen tärkeää, että kaikilla tuotannossa työskentelevillä on riittävät tiedot kuvausten etenemisestä. Näin ollen minimoidaan kaikki tuhraantuva aika ja säästetään rahaa, jolla on parempiakin käyttökohteita kuin tuotannon tyhjäkäynti.

Projektien hallinnointia varten on kehitetty ohjelmistoja, mutta niiden yhteinen nimittäjä on usein se, että ne ovat hyvin spesifisti yhteen asiaan keskittyneitä. Jos ne ovat toimintoiltaan laajempia, niiden käyttäjäkokemus heikkenee merkittävästi, koska niissä on usein menty toiminnot eikä käyttäjä edellä. Luutun on tarkoitus saada käyttäjä haluamaan Luutun käyttöönsä, eikä toisinpäin.

Luutun soveltuu nykyisellään jo hyvin monenlaiseen käyttöön. Sen käyttöliittymää on kehitetty alusta saakka mahdollisimman käyttäjäystävälliseksi, ja tavoitteena on että jatkossakin lisäkehittelyn ja lisäominaisuuksien liittämisen jälkeenkin työkalun pystyy ottamaan käyttöön ilman käyttöohjetta tai koulutusta.

Vastaavaa ja yhtä helposti käyttötarkoitusta varten muokattavaa työkalua ei vaikuttaisi vielä olevan markkinoilla.

4 Mistä elokuvatuotanto rakentuu?

Suomalaisesta elokuvatuotannosta on kirjoitettu vähänlaisesti, joten seuraavaksi esitellyn runko on peräisin seuraavista ulkomaalaisista kirjallisuuslähteistä:

- Barbara Freedman Doyle, *Make Your Movie: What You Need to Know About the Business and Politics of Filmmaking*, Paperback, 2012
- Suzanne Lyons, *Indie Film Producing: The Craft of Low Budget Filmmaking*, Paperback, 2012

Vaiheita on täydennetty suomalaiseseen tuotantomalliin sopivaksi kirjoittajan toimesta.

4.1 Kehitysvaihe

Ensimmäisessä vaiheessa käsikirjoittaja tarjoaa tuottajalle käsikirjoitusta. Jos tuottaja pitää käsikirjoitusta pätevänä, sille voidaan sellaisenaan lähteä hakemaan rahoitusta. Yleensä tuottaja kuitenkin tekee omia tuotannollisia huomioitaan käsikirjoitukseen vielä ennen rahoituksen hakemista. Joissain tapauksissa tässä vaiheessa on mahdollista, että myös ohjaaja tulee jo mukaan kehittämään käsikirjoitusta.

Tässä vaiheessa tuottaja alkaa hahmottelemaan rahoitussuunnitelmaa sekä keräämään erilaista käsikirjoitukseen liittyvää esittelymateriaalia, jotta mahdolliset rahoittajat ymmärtävät mahdollisimman helposti, mistä elokuvassa on kyse.

Kehitysvaiheessa ihmisten määrä projektissa on vielä pieni, mutta on tärkeää, että uutta projektia lähdetään rakentamaan ja arkistomaan järjestelmällisesti alusta alkaen.

4.2 Esituotanto

Esituotantovaiheessa alkaa varsinainen tuotannon valmistelu. Tässä vaiheessa rahoittajilta on saatu jo vihreää valoa. Silloin tarkennetaan rahoitussuunnitelmaa ja budjettia, puretaan käsikirjoitus, aikataulutetaan, roolitetaan näyttelijät, hankitaan osastojen päävastuulliset, jotka vuorostaan hankkivat omat alaisensa, kuvauspaikat, rekvisiitat ja lavasteet sekä täytetään monet muut tarpeet, joita onnistunut elokuvatuotanto edellyttää.

On ensisijaisen tärkeää, että esituotantovaiheessa asiat sovitaan ja selvitetään niin pitkälle kuin mahdollista, sillä jokainen viivästys tuotannon aikana hankaloittaa sekä maksaa paljon.

Esituotannon aikana painottuu myös huolellinen arkistointi ja organisointi, jotta tuotannon aikana kaikki tarvittava materiaali on löydettävissä heti kun sitä tarvitaan. Lisäksi kaikki tieto tulee jakaa mahdollisimman kattavasti työryhmälle. Yhdenkin pieneltä tuntuvan informaatiopalan puute voi johtaa suuriin kustannuksiin, jos se liittyy esimerkiksi väärään aikataulutietoon.

4.3 Tuotantovaihe

Tuotantovaihe on elokuvanteon hektisin vaihe. Tällöin konkretisoituvat kaikki esituotantovaiheessa tehdyt suunnitelmat. Suomalaisen pitkän elokuvan kuvaukset kestävät yleensä n. 25–35 päivää.

Tällöin toimitaan tarkkojen aikataulujen ja suunnitelmien mukaan, sillä kun tuotannossa työskentelee kymmeniä ihmisiä sekä paikalla on paljon erityisen kallista kalustoa, jokainen viivytys maksaa merkittävästi. Tämän takia tehokas informointi on elinehto tuotannon onnistumiselle. Kuvauspäivinä harvemmin on aikaa alkaa pohdiskелеmaan tai haikailemaan sitä, mihin mennään seuraavaksi, vaan kaikki aikataulut ja suunnitelmat täytyy olla hyvissä ajoin tiedossa.

4.4 Jälkituotanto

Jälkituotannossa tuotantovaiheessa kuvattu materiaali leikataan kokonaiseksi elokuvaksi. Sen jälkeen kun kuva on niin sanotusti ”lukossa”, eli siihen ei enää tehdä muutoksia, elokuva siirtyy äänen jälkikäsitteilyyn, johon liittyy jälkiäänityksiä, dialogileikkausta ja miksaaminen. Lisäksi jälkituotantoon kuuluu myös musiikin sävellys, erikoisefektien tekeminen sekä värimäärittely.

Jälkituotannossa toimii yhteistyössä useita eri osastoja, jotka toimivat tahoillaan joko yhtä aikaa tai vuorollaan elokuvan kanssa. On leikkaaja, äänisuunnittelija, värimäärittelijä, jälkiäänittäjä ja useita muita henkilöitä, joiden täytyy olla ajan tasalla projektin etenemisestä ja mahdollisista suurista muutoksista. Jälkityövaiheessa organisoidaan myös kasapäin erilaisia katseluita, joissa ohjaaja hyväksyy esimerkiksi värimäärittelyn. Ammattitaitoinen jälkityökoordinaattori onkin erittäin tärkeä henkilö, varsinkin jos jälkityöaikataulu on muutenkin tiukka.

4.5 Markkinointi ja levitys

Elokuvan ollessa valmis tuote, se täytyy saada eteenpäin elokuvateattereihin ja saada ihmiset tietoiseksi sen olemassaolosta. Tällöin tuotantoyhtiön täytyy saada eteenpäin suuria määriä erilaista markkinointimateriaalia, jakaa elokuvia festivaaleille, järjestää ensi-ilta sekä lehdistökiertue.

Tämä kaikki materiaali pitäisi olla järjestyksessä ja helposti saatavilla, jotta se voidaan saada eteenpäin heti kun on tarve. Lisäksi kaikki tämä materiaali tulisi arkistoida hyvin, sillä materiaalille voi usein tulla tarvetta myös elokuvan elinkaaren loppupäässä.

5 Ajatuksia projektinhallinnasta ennen Luuttua

5.1 Elokuvatuotannon projektinhallinta käsitteenä

Elokuvatuotannot eroavat usein suuresti. Tuotantoyhtiöillä sekä yksittäisillä tuotantoryhmän henkilöillä on usein omia tapojaan ratkaista asioita. Varsinaisesti mitään yksittäistä oikeaa tapaa ei voida sanoa olevan. Jotkin tuotannot toimivat toki tehokkaammin kuin toiset, mutta tuotantotapakin on monesti tuotannosta riippuvainen, eli se, mikä toimii toisessa tuotannossa tai tuotantoyhtiössä, ei välttämättä toimi toisessa.

Tuotannon toimivuuteen vaikuttavat monet seikat, joista muutamina mainittakoon seuraavat:

- Tuotannon tyyppi (tehdäänkö esimerkiksi epookkia vai nykyaikaan sijoittuvaa elokuvaa)
- Budjetti (budjetit voivat vaihdella muutamasta tuhannesta eurosta pariin miljoonaankin)
- Tavoitteet (pyritäänkö elokuva saamaan teatterilevitykseen, nettijakeluun vai kenties vain festivaaleille?)

- Henkilöstö (mikä on henkilöstön motivaatio lähteä tuotantoon, esimerkiksi lähdetäänkö rahan perässä ja tehdään vain sovitut asiat vai tehdäänkö intohimosta ja joustetaan tarvittaessa paljonkin)

Suuren budjetin tuotanto voi toimia huomattavasti heikommin kuin pieni muutaman hengen ryhmällä tehty tuotanto. Toisaalta suurempi budjetti ja resurssit mahdollistavat asioita eri mittakaavassa kuin taas jokin pienemmällä budjetilla tehty tuotanto. Budjetti täytyy myös suhteuttaa aina siihen, mitä lopputulokselta haetaan.

Tuotannon organisointi on ennen kaikkea tasapainottelua eri osa-alueiden kanssa. Panostetaanko kalustoon, rekvisiittaan, henkilöstöön, jälkitöihin vai yhtä paljon kaikkiin näihin? Näistä asioista sopiminen ja päättäminen on monen eri henkilön ajatustyön lopputulos ja yleensä kaikki joutuvat tekemään kompromisseja.

Näiden asioiden kanssa painiminen vie tuotannon vastuuhenkilöiltä suunnattoman paljon henkisiä voimavaroja, minkä takia olisikin tärkeää, että erilaisiin teknisiin ongelmiin (esimerkkinä sähköpostin jumituksiin) tai kommunikaatio-ongelmiin (esimerkiksi joku ei muista vastata johonkin tärkeään viestiin) kuluisi mahdollisimman vähän aikaa.

5.2 Nykyisen projektinhallinnan ongelmat

Suomessa elokuvatuotantoyhtiöt ovat pääsääntöisesti pienehkoja ja vakituista henkilökuntaa on melko vähän. Elokuvia tuotetaan muutamia poikkeuksia lukuunottamatta yleensä korkeintaan yksi vuodessa ja muuten henkilöstöä on varsinaista tuotantoa aikaa lukuunottamatta yrityksessä kustannussyistä mahdollisimman vähän.

Nykyisellään tuotantoa hallitaan käytännössä kokonaan ”käsin”, eli mitään ohjelmistoja, jotka pitäisivät sisällään koko projektin tiedot ja hallinnoinnin, ei ole. Pääsääntöisesti tiedostot sijaitsevat tuotantohenkilöstön omilla tietokoneilla, josta niitä jaetaan tarpeen mukaan eteenpäin.

Tuotannon dokumentit ovat huonossa järjestyksessä, joten niiden etsimiseen kuluu aikaa tai etsittyä dokumenttia ei löydy ollenkaan. Ei vain yksinkertaisesti ole mitään paikkaa mihin työntää tietoa. (Haastattelu, Jukka Helle, 9.3.2015)

Nykyisin käytetty sähköpostin varaan perustuva järjestely on toimiva, mutta työläs. Varsinkin asioiden hyväksyttäminen, jota on elokuvatuotannoissa paljon, tuottaa paljon työtä, kun hyväksyviä tahoja on niin monia. (Jonna Enroth, haastattelu, 9.4.2015)

Iso osa tuotannoissa työskentelevistä on freelancereita, jotka hyppäävät projektiin mukaan, tekevät työnsä ja oman osuutensa päätyttyä siirtyvät toiseen tuotantoon ja todennäköisesti myös toiseen yhtiöön. On kohtuullisen yleistä, että varsinkin pienemmissä yhtiöissä nämä freelancerit käyttävät työkäytössään omia henkilökohtaisia tietokoneita. Tuotannon aikana kertyy suuri määrä erilaista dataa, aikatauluja ja pohjia eri tarkoituksiin. Nämä tiedot saattavat jäädä esimerkiksi linjatuottajan tietokoneelle, joka todennäköisesti säilyttää ne, mutta jos jotain tiedostoa tai informaatiota tarvitaan myöhemmin, on sen etsiminen hyvin työlästä. On myös mahdollista, että jonkin ajan kuluttua tämä henkilö on tyhjänyt tietokoneensa, eikä infoa yksinkertaisesti enää ole.

5.3 Taloushallinto

5.3.1 Sopimukset ja verokortit

Kuten muihinkin projektiluontoisiin töihin, liittyy elokuvatuotantoihinkin suuri määrä erilaisia sopimuksia ja muita tärkeitä sekä ennen kaikkea luottamuksellisia dokumentteja.

Sopimuksia hallinnoi yleensä tuottaja, jolla on niin paljon muutakin tekemistä, ettei mappien selaamiseen pitäisi joutua kuluttamaan aikaa. Lisäksi perinteiseen paperien säilyttämiseen liittyy myös sellainen yksinkertainen riski, että kaikki mapit voivat mennä yhdessä pienessä tulipalossa.

Verokortteja, sopimuksia ja muista tuotantojen luottamuksellisia ja tärkeitä dokumentteja säilytetään mapeissa. Siellä ne pysyvät tallessa ja löytyvät, mutta ne voisivat yhtä hyvin olla nopeammin löydettävissä sähköisessä muodossa. (Haastattelu, Pinka Hämäläinen, 6.3.2015)

5.3.2 Tilityslomakkeet

Tilityslomakkeita tulee tuotannon aikana paljon. Jokainen osasto tilittää hankintansa kuittien kera tuotantopäällikölle, jonka hyväksynnän jälkeen ne menevät taloushallintoon. Kun kuitteja ei tilitetä heti, niitä saattaa helposti hukkuu tai vahingoittua lukukelvottomiksi matkan varrella. Tähän asti usein on ollut rajoitteena se, että kuitit täytyy sellaisenaan saada kirjanpitoon. Nykyään kuitenkin riittää esimerkiksi kännykkäkameralla otettu kuva kuitista.

5.3.3 Tuntilistat

Tuntilistojen perusteella maksetaan palkat työryhmälle, eli dokumenttina se on erittäin tärkeä. Tuntilistoja kertyy tuotannoissa suuret määrät, sillä jokainen työryhmän jäsen täyttää sen viikottain. Edellisen viikon tuntilistat tarkastetaan yleensä seuraavan viikon alussa. Tuntilistojen jatkuva tarkastaminen on tärkeää, jotta pysytään kärryillä esimerkiksi ylitöistä syntyvistä kustannuksista. (Jonna Enroth, haastattelu, 9.4.2015)

Tarkastamisen jälkeen ne menevät palkanlaskentaan, jonka perusteella palkka maksetaan.

5.4 Miten kommunikaatio toimii nykyään?

Kommunikaatio työryhmän kesken tapahtuu toimiston ulkopuolella enimmäkseen sähköpostitse. Toimiston sisällä ihmiset puhuvat asiat kasvotustenkin, mutta tuotannon työntekijöistä iso osa työskentelee jossain muualla kuin tuotantoyhtiön toimistossa. Tuotannoilla on nykyään usein myös Facebook-ryhmät, mutta niissä keskustelu on yleensä vapaamuotoisempaa, eikä siellä hoideta varsinaisia työasioita. (Jonna Enroth, haastattelu, 9.4.2015)

Suuremmissa tuotannoissa eri tuotantovaiheessa saattaa olla mukana jopa sata eri ihmistä. Kaikilla täytyy olla riittävä informaatio asioiden etenemisestä, mutta liialliseen viestittelyynkään ei saisi sortua, sillä silloin ihmiset sivuuttavat helpommin myös ne

oikeasti tärkeät viestit. Tuotantovaiheessa tilanteet voivat muuttua nopeasti, jolloin muutokset jotka koskevat jopa seuraavaa kuvauspäivää, olisi saatava mahdollisimman nopeasti ja varmasti jokaiselle tuotantoryhmän jäsenelle.

”Varma ei voi olla, (-viestien perillemenosta-) mutta jos viesti on lähtenyt niin vastuu on vastaanottajalla. Nopeista muutoksista lähtee perään myös tekstiviesti, mutta se on kovin aikaa vievää. Hyvä olisi olla viestineläytysjärjestelmä, jossa olisi mahdollisuus kuitata viesti vastaanotetuksi.” (Jonna Enroth, haastattelu, 9.4.2015)

5.5 Tiedostojen jakaminen

Dropbox on jossain määrin helpottanut sähköpostien edestakaisin lähettelyä, sillä jokainen, jolla on pääsy tuotannon Dropbox-kansioon, voi muokata samoja tiedostoja. Suunnilleen samalla periaatteella toimii myös Googlen Drive-palvelu.

Materiaalin jakelu tapahtuu vaihtelevasti eri kanavien kautta: joko suoraan tuotantoyhtiön internetsivuilta, jonkin välityspalvelun kautta tai suoraan vastaanottajan järjestelmään.

5.6 Millaisia ratkaisuja tarvitaan?

”Hirveä meilirumba” on usein kuultu ilmaus, kun kysytään miten tuotantoja hoidetaan nykyisellään. Pitäisi siis saada järjestelmä, joka hoitaa kommunikoinnin, tiedostojen jakamisen ja mikä tärkeintä, säilyttää kaiken olennaisen.

”Yhden tuotannon tiedot pitäisi olla samassa paikassa, siitä pitäisi jäädä muistijälki ja faktat pitäisi olla tallessa. Sitten kun tehdään seuraavaa niin valmis pohja ja toimintamalli on olemassa.” (Haastattelu, Samuli Norhomaa, 6.3.2015)

Elokuvatuotannon eri vaiheisiin liittyy valtava määrä tietoa ja tiedostoja, joiden tulisi olla helposti saatavilla. Niitä ei pitäisi joutua etsimään monelta eri koneelta ja eri kansiota. Varsinkin markkinointimateriaalit pitäisi olla siistissä paketissa ja nopeasti eteenpäin

laitettavissa. Toimivalle materiaalipankille on kysyntää. (Jonna Enroth, haastattelu, 9.4.2015)

Näiden elementtien yhdistymisen jälkeen meillä olisi järjestelmä, joka hallinnonin lisäksi mahdollistaisi tuotannon helpon tarkastelun myös jälkikäteen. Sitä kautta voidaan tuotannon jälkeen pohtia mikä meni hyvin ja missä on kehittämisen varaa. Myös tuotannon aikana luodut tiedostopohjat ja toimintamallit säilyvät hyvin.

Tuotannoissa on mukana tuotantovaiheesta riippuen muutamasta työntekijästä useisiin kymmeneen työntekijöihin, koko elokuvan valmistuskaaren aikana jopa 100 eri ihmistä. Näillä kaikilla pitäisi olla helppo pääsy omalle vastualueelleen kuuluviin tietoihin. Kaiken tämän tiedon pitäisi olla myös järjestettyä. (Jonna Enroth, haastattelu, 9.4.2015)

6 Luutun hyödyt elokuvatuotannon eri vaiheissa

6.1 Esituotanto

Ennakkosuunnitteluvaiheessa ideoiden heittäminen ja jakaminen on todella tärkeää. Käsikirjoittaja tarjoaa uuden käsikirjoituksen, jota tuottaja ja mahdollisesti myös ohjaaja voivat kommentoida ja antaa kehitysideoita. Tämä tarkoittaa usein pitkiä palaverieja ja suurta määrää sähköposteja. Nykyisin sähköpostia tulvii ovista ja ikkunoista ja ilman kunnollista arkistointia. Tämän takia ideat saattavat kadota sähköpostin syövereihin.

Luutun toiminta-ajatus on parhaimmillaan juuri tässä vaiheessa, sillä sen ideointialustalla voidaan pallorella ajatuksia helposti ja siten, että ne ovat kaikkien asianosaisten nähtävissä ja kommentoitavissa. Kun uusin käsikirjoitusversio päivitetään Luuttuun, voidaan olla varmoja, että kaikki, jotka haluavat olla selvillä siitä, missä mennään, saavat aina tuoreimman version.

Esituotanto vaatii tuotannolta hyvää organisointia, sillä liikkuvia ja muuttuvia palikoita on todella paljon. Tuotantokoordinaatio on tärkeää, sillä kaikkien osastojen tulee olla perillä muiden osastojen tilanteesta ja kaikista mahdollisista muutoksista, jotka vaikut-

tavat tuotantoon. Tärkeimmät työkalut ovatkin järjestyksessä oleva muistikirja sekä Excel-taulukkolaskentaohjelma.

Hoidettavia asioita on niin paljon, että asioiden kirjaaminen muistiin on ehdoton edellytys onnistuneelle tuotannolle. Lisäksi erilaisia listoja täytyy tehdä loputtomia määriä aina työryhmälistoista kalustolistoihin. Nämä listat myös saattavat monesti muuttua, joten haasteena onkin se, kuinka pitää kaikilla asianosaisilla mahdollisimman ajantasainen tieto.

Lutussa kaikki tuotannossa mukana olevat voivat seurata esituotannon kehittymistä helposti. Sinne voidaan päivittää tarpeelliset tiedot ja listat osastoittain, kuten aiemmin mainitut työryhmä- ja kalustolistat. Uusi ajantasainen tieto on kaikkien saatavilla, ja tiedon jakamista voidaan helposti hallita käyttäjäryhmittäin. Muun muassa kuvauspaikkoihin liittyvät rajoitteet ja mahdollisuudet ovat kaikkien niiden tiedossa, jotka niitä tarvitsevat tuotannon suunnittelussa omalta osaltaan. Näin vältetään muun muassa ylimittä sähköpostiketjuilta, joihin pahimmillaan vastaa yli kymmenenkin henkilöä. Informaatio on siis selkeämmin ja nopeammin kaikkien saavutettavissa.

6.2 Tuotanto

Tuotannon ollessa käynnissä tiedon ajantasainen kulku on todella tärkeää. Kuvauksia suunnitellaan ennakkoon niin hyvin kuin mahdollista, mutta muutoksia tulee aina ja usein niihin pitää reagoida päivänkin varoitusajalla.

Kuvausajan tärkeimpiä dokumentteja ovat call sheetit, eli kuvauspäivän aikataulut, sekä kyytipurut, joista löytyvät kaikki muun muassa näyttelijöiden kyytiakatauluista. Kuvauspäivät ovat yleensä todella tiukasti aikataulutettuja johtuen työaikasääöksistä sekä budjetista. Lyhytkin ylityö tulee tuotantoyhtiölle kalliiksi.

Call sheeteissä on kaikki informaatio siitä, koska ja kenen täytyy olla kuvauspaikalla milloinkin. Call sheetejä voidaan joutua muuttamaan vielä kuvauspäivää edeltävänä iltana. Tämän takia on tärkeää, että tämä informaatio menee perille koko työryhmälle saman tien, kun muutokset on tehty.

Kyytipurku on aikataulu tai lista kaikista kyyditettävistä, useimmiten liittyy näyttelijöihin, mutta voi koskea myös työryhmän tai minkä tahansa tuotantoon liittyvän asian kuljetamista. Kyytipurkua voidaan joutua muuttamaan kun call sheet muuttuu. Tuotannossa on mukana useita kymmeniä henkilöitä, joten kyytien täytyy olla täsmällisesti aikataulussa, sillä yhden henkilön myöhästyminen voi aiheuttaa sen, että nämä muut kymmenet ihmiset odottavat. Tämän takia kaikkien kyytiläisten on tiedettävä tarkalleen mistä kyyti lähtee ja milloinkin. Muutamienkin minuuttien venyminen aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia.

6.3 Jälkituotanto

Jälkituotannossa alkaa varsinaisen materiaalin liikuttaminen paikasta toiseen. Kuvan ja äänen täytyy liikkua muun muassa leikkaajalle, kuvan jälkikäsitteilyyn, värimäärittelyyn ja äänileikkaukseen. Liikkuvan kuvan tuotannoissa on käytössä laaja skaala eri formaatteja ja eri asetuksia, joilla materiaalia pakataan, kun niitä siirretään eteenpäin.

Tavoitteena olisi, että tämäkin materiaalin siirto voitaisiin hoitaa Luutun läpi, jolloin kaikki data olisi yhdessä paikassa, mutta esimerkiksi nykyinen 4K-kokoluokan kuvamateriaali on niin kookasta, että sen siirtäminen internetin ylitse ei ole kannattavaa vielä nykyisillä tiedonsiirtojärjestelmillä. Materiaali siis siirtyy pääasiassa ulkoisilla kovalevyillä, mutta aikaa säästetään parhaiten kun tiedoston lähettäjällä on parhaat ja ajantasaisimmat tiedot siitä, mitä materiaalia lähetetään ja missä muodossa. Näin säästytään uudelleenpakkaamiselta, eikä kovalevyjä tarvitse kuljettaa edestakaisin.

Luutun kautta voidaan toki siirtää leikkaus- ja äänityövaiheessa erilaisia metadata-tiedostoja, jotka sisältävät muun muassa aikakooditietoja. Näin ei tarvitse joka kerta exportata uutta versiota kokonaan ja lähettää sitä kiintolevyllä eteenpäin.

Jälkituotantovaiheeseen liittyy myös paljon erilaisia katseluja erilaisilla kokoonpanoilla, kun esimerkiksi ohjaaja ja tuottaja käyvät katsomassa ja kommentoimassa elokuvan tilannetta. Näissä katseluissa voi olla useampiakin osallistujia, ja suuren ihmismäärän saaminen yhteen paikkaan samaan aikaan voi olla haastavaa. Luuttuun voitaisiin kirjata vaihtoehdot katselupäivistä ja mahdollinen osallistuja voi käydä sinne kuittaamassa, käykö kyseinen ajankohta.

Vaihtoehtoisesti erilaisia katseluversioita voidaan ladata nettiin katsottavaksi ja tehdä siitä merkintä Luuttuun. Tällöin tarvittavat henkilöt voivat tarkastaa materiaalin ja kuitata sen hyväksytyksi tai merkata siihen omat korjausehdotuksensa. Näin tiedetään aina mihin versioon mikäkin kommentti liittyy, ja ehdotukset ovat helposti löydettävissä myöhemminkin.

6.4 Markkinointi ja levitys

Elokuvan ollessa valmis, se yleensä siirtyy levitysyhtiön levitettäväksi elokuvateattereihin. Tällöin levitysyhtiö tarvitsee monenlaista elokuvaan liittyvää materiaalia, kuten kuvia, trailereita sekä paljon muuta, jolla elokuvaa voidaan markkinoida.

Luutun kautta materiaalin siirtäminen käy helposti, sillä se voidaan siellä järjestää välehdille käyttötarkoituksen tai materiaalin tyyppin mukaan. Näin se toimii myös materiaali-pankkina, josta kuka tahansa joka tarvitsee markkinointimateriaaleja, löytää yhdestä paikasta kaiken olennaisen elokuvaan liittyvän.

Luuttuun voidaan kirjata myös tilastotietoa elokuvan menestyksestä ja myynnistä elokuvateattereissa. Kun nämä tiedot kirjataan Luuttuun, kaikki levitysyhtiöstä sekä elokuvan tuotantoportaasta saavat tuoreimmat tiedot nopeasti käyttöönsä.

7 Miten kehittää Luuttua jatkossa?

7.1 Tuotannon etusivu

Jotta Luutun päivittäinen käyttö olisi mahdollisimman vaivatonta, tulisi olennaisimman informaation olla aina ensimmäisenä näkyvillä. Jos nopeasti tarvittavaa tietoa joutuu kaivamaan yhtään useamman mutkan takaa, muuttaa se välittömästi käyttökokemuksen negatiiviseen suuntaan.

Tuotannon etusivulle saadaan kätevästi esille jokaista kuvauspäivää koskevat olennaiset asiat, kuten aikataulut ja erityishuomiot koko kuvausryhmälle. Siinä on mahdollista myös tehdä helposti muistiinpanoja. Näin pitkin päivää kerätyt muistettavat asiat jäävät talteen.

7.2 Purkutyökalu

Tuotannon alkuvaiheessa tehdään käsikirjoituksesta purku, jonka pohjalta järjestellään kohtaukset sen mukaan, miten ne kannattaa kuvata. Tämä tehdään useimmiten MovieMagic Scheduling -ohjelmistolla. Jos Luutusta pyritään tekemään kokonaisvaltainen elokuva-alan työkalu, niin mahdollisuus tehdä purku suoraan Luuttuun olisi merkittävä edistysaskel sille tavoitteelle.

7.3 Tuotantokalenteri

Yksi elokuvatuotannon tärkeimmistä työkaluista on tuotantokalenteri, jossa näkyy kaikki olennainen aikatauluihin liittyvä yhdellä vilkaisulla. Siellä on näkyvissä koko tuotannon aikajana, johon liittyvät pidempinä aikajaksoina esituotanto, tuotanto ja jälkituotanto. Tuotantokalenteriin kirjataan myös yksittäiset deadlinet.

Luutun kalenteri tulisi rakentaa siten, että se olisi mahdollisimman automaattisesti toimiva, jolloin käyttäjälle kalenterin käyttäminen olisi niin yksinkertaista kuin vain mahdollista. Kun projekti luodaan Luuttuun, sinne määritellään heti alkuun nuo aiemmin mainitut niin sanotut projektin ylävaiheet. Sen jälkeen sinne voidaan tehdä yksittäisiä pienempiä merkintöjä. Kalenteriin pitäisi saada näkyville myös yksittäisille tehtäville lisätyt määräajat. Näin kalenteriin rakentuisi pienistä informaatiopaloista selkeä paketti, josta pystyy nopeastikin vilkaisemaan kyseisen yksittäisen päivän tai kokonaisen viikon aikataulun ja tehtävät.

Täytyy huomioida se, ettei kalenteria tukita liiallisellakaan informaatiolla, jonka takia eri elementtejä tulisi voida suodattaa pois. Tällöin kukin käyttäjä näkisi vain itselleen oleellisen informaation.

7.4 Call sheetien rakentaminen

Tuotantovaiheen tärkeimpiä dokumentteja on päivittäinen call sheet, jossa on kirjattuna päivän kuvattavat kohtaukset ja kaikki niihin tarvittavat tiedot näyttelijöistä, rekvisiitta-autoista ja kaikesta muusta mitä täytyy ottaa huomioon sitä kuvattaessa.

Nykyisellään call sheettejä tehdään tuotantoyhtiöstä riippuen Word- tai Excel-pohjiin. Se on toimiva järjestelmä, mutta monesti täysin manuaalinen tapa tehdä call sheettejä. Parhaimmillaan järjestelmään voisi tuoda valmiit päiväkohtaiset tiedot käsikirjoituksen pohjalta tehdystä purusta. Näin apulaisohjaaja voisi laittaa valmiiseen pohjaan tarvittavat kellonajat ja aikamääreet, ja kaikki muu info tulisi suoraan aiemmin tehdystä purusta. Näin jäisi taas yksi työläs vaihe pois, joka on lähinnä mekaanista tiedon siirtämistä paikasta toiseen.

7.5 Kyytipurkujärjestelmä

Kyytien järjestely on mahdollista tehdä Excel-taulukkoon, jonka uusin versio voidaan jakaa Luutun kautta. Kätevää olisi, jos tuotannon autot voitaisiin määrittää Luuttuun kaikkine tietoineen (kuljetettava henkilömäärä, tavarankuljetuskapasiteetti) johon liitetäisiin henkilöt suoraan käyttäjäryhmistä. Tällöin järjestelmästä näyttäisi automaattisesti muun muassa, keneltä puuttuu vielä kyyti. Jokaiselle autolle voitaisiin tulostaa valmis lista pysähdyspaikoista ja kyydissä olevista henkilöistä. Lisäksi järjestelmään voisi lisätä huomiokentän, jossa on lisätietoa muun muassa siitä, jos autossa täytyy olla kyydissä jotain tiettyä kalustoa. Tällöin kuljettaja on helposti perillä siitä, mitä ja keitä ajoneuvon kyydissä tulisi olla. Muutostilanteissa myös kyyditettävillä henkilöillä olisi Luutun kautta tieto ajoneuvon kuljettajasta.

Lisäksi voitaisiin tulostaa raportteja erilaisin perustein. Esimerkiksi, jos apulaisohjaaja tarvitsee tiedon ainoastaan näyttelijöiden kuljetuksista, hän saa tiedon parilla napin painalluksella näkyviin, eikä hänen täydy etsiä näyttelijöiden kuljetuksia erikseen muiden kuljetustietojen joukosta.

Pidemmälle vietyinä järjestelmä voisi lisäksi osoitteiden perusteella piirtää nopeimman ja järkevimmän reitin kullekin ajoneuville. Tämä raportti olisi helppo tulostaa ja vaikkei reitti olisikaan tuttu kuljettajalle, hän näkisi kartasta suoraan reittipisteet ja määränpään.

7.6 Ilmoitusjärjestelmä

Luutun on tarkoitus toimia kaikissa päätelaitteissa tietokoneista mobiililaitteisiin. Näin Luutun käyttäjät on helppo pitää selvillä mahdollisista muutoksista. Jos esimerkiksi kyyteihin tai call-sheeteihin tulee muutoksia, Luuttu voi antaa käyttäjän puhelimeen viesti-ilmoituksen. Viesti voitaisiin sen jälkeen kuitata luetuksi ja sen jälkeen Luuttu välittää tiedon muutoksen tekijälle. Tällöin työryhmälistasta voisi nähdä nopeasti, ketkä eivät ole kuitanneet esimerkiksi kyytipurun muutosta. Näin tähän henkilöön voidaan ottaa erikseen yhteyttä, jotta lyhyelläkin varoitusajalla tehty muutos saadaan kaikkien tietoon.

7.7 Työaikaseuranta

Luuttuun voisi päivittää myös päivittäin tehdyt työtunnit liittyen kuhunkin projektiin, joiden parissa käyttäjä työskentelee. Näin toimittaessa esimerkiksi tuottaja pystyisi seuraamaan lähes reaaliaikaisesti käytettyjen työtuntien määrää, mikä helpottaisi tuotannon kuluseurannan tekemistä. Tällöin voitaisiin reagoida mahdollisimman aikaisin, jos jokin osa-alue tuotannosta viekin enemmän aikaa kuin on alunperin suunniteltu.

7.8 Kuluseuranta ja budjettiraportointi

Budjettiraportointi-työkalulla osastonjohtajat voisivat kirjata oman osastonsa kuluarviot ja toteutuneet kulut. Näin kaikki materiaali olisi jälleen kaikkien sitä tarvitsevien saatavilla. Yksinkertaisimmillaan perusajatus olisi se, että kaikki kulut kirjataan Luuttuun, josta ne siirtyvät esimerkiksi tuotantopäällikön hyväksyttäväksi. Hyväksynnän jälkeen kulut siirtyisivät tuotannon kokonaisbudjettiin, jolloin kuluseuranta olisi huomattavasti nykyistä reaaliaikaisempaa.

8 Johtopäätökset

Luuttu-työkalulle on varmasti kysyntää elokuva-alalla. Lähes poikkeuksetta kaikki, kenen kanssa Luutusta on keskusteltu, ovat olleet yhtä mieltä siitä, että tällainen ohjelma täytyisi saada heillekin. Nykyisessä versiossa on vielä paljon kehittämisen varaa, jotta siitä saadaan riittävän monipuolinen. Elokuvatuotannot ovat suuria koneistoja, jossa on paljon pieniä osia jotka täytyy huomioida työkalua kehitettäessä. Kehitystyötä tehdään jatkuvasti ja pienilläkin viilauksilla Luutun käyttö helpottuu merkittävästi.

Se mikä nostaa Luutun aiemmin esiteltyjen vähien vaihtoehtojen ohitse on helppokäyttöisyys. Lähes jokainen jolle Luuttu on esitelty parissa minuutissa, on hahmottanut välittömästi sen käyttötarkoituksen ja toimintafilosofian ainakin pääpiirteissään. Se on suuri valtti, sillä perinteisesti suurten muutosten tekeminen aiheuttaa vastarintaa. Mitä vähemmän sopeutumista esimerkiksi uuden ohjelmiston käyttöönotto vaatii käyttäjiltä, sitä paremmat edellytyksellä sillä on tulla kiinteäksi osaksi työntekoa.

Kehitystyötä on tehty paljon ja sitä on varmasti paljon vielä edessä. Paras palaute saadaan, kun tulevan kesän jälkeen Luutusta saadaan elokuvatuotantokäytön jälkeen palautetta käyttäjiltä. Niiden perusteella voidaan korjata pienimmätkin käyttökokemusta huonontavat asiat paremmiksi. Ja parhaimmillaan käytön perusteella syntyy kokonaan uusia ideoita miten Luuttua voisi hyödyntää parhaiten.

Koska Luuttu ei sido käyttäjiään mihinkään tiettyyn toimintamalliin, soveltuu se käytännössä mihin tahansa projektin hallinnointia vaativaan työhön, joten jatkokehitystä tulee varmasti tapahtumaan myös elokuvatuotantojen jälkeen.

Lähteet

Solar Films Inc. internetsivut,
(http://www.solarfilms.com/yhteystiedot/fi_FI/yhteystiedot/), huhtikuu 2015

Edictive, internetsivut (<http://edictive.com/features/>), huhtikuu 2015

Shotgun Software, internetsivut (<https://www.shotgunsoftware.com/pricing>), huhtikuu 2015

Jungle Software, internetsivut
(http://www.junglesoftware.com/products/gorilla_home.php), huhtikuu 2015

(Trello, internetsivut, (<https://trello.com>), huhtikuu 2015)

Barbara Freedman Doyle, Make Your Movie: What You Need to Know About the Business and Politics of Filmmaking, Paperback, 2012

Suzanne Lyons, Indie Film Producing: The Craft of Low Budget Filmmaking, Paperback, 2012

Jonna Enroth, tuotantopäällikkö, Solar Films Inc. 4.3.2015, haastattelu

Samuli Norhomaa, tuottaja, Solar Films Inc. 6.3.2015, haastattelu

Pinka Hämäläinen talouspäällikkö, Solar Films Inc. 6.3.2015, haastattelu

Jukka Helle, toimitusjohtaja, Solar Films Inc. 9.3.2015, haastattelu

Kuviot

Kuvio 1. Ruutukaappaus Edictive-työkalun ulkoasusta (Edictive, 2015)

Kuvio 2. Ruutukaappaus Shotgun-työkalun ulkoasusta (Shotgun Software, 2015)

Kuvio 3. Ruutukaappaus Gorilla 5-työkalun ulkoasusta (Jungle Software, 2015)

Kuvio 4. Ruutukaappaus Trello-työkalun ulkoasusta (Trello, 2015)

Kuvio 5. Luutun pääominaisuudet listattuna (Jan Blomberg, 2015)

Kuvio 6. Mitä kaikkea Luutun avulla voidaan tuottaa? (Jan Blomberg, 2015)

Kuvio 7. Luutun käyttäjät kategoriakohtaisesti (Jan Blomberg, 2015)

Kuvio 8. Ruutukaappaus Luuttu-työkalun ulkoasusta (Kuvasuunnittelu- ja Agentuuritoimisto Keksi, 2015)